

Átadtak 210 új épitményt

Az ország egyik legnagyobb gyárápítója a 31-es Építőipari Vállalat szombatra teljesítette az évi tervét. Nemcsak értékben, hanem tételeken is eléget tettek vállalt kötelezettségüknek: összesen 210 építmény munkálatait fejezték be. A jubileumi versenyben összességében csaknem 14 ezer nappal a határidő előtt adták át az új létesítményeket. Egyebek között a Tiszavideki Vegyi Kombinát műtrágyagyárának bővítésében és az új polietilén gyár építésében előírt feladatokat több mint kétezer nappal a határidő előtt teljesítették, s rekord idő alatt építették fel az Alföldi Porcelángyár edénygyárát, valamint a budaörsi ezergonossz almatárolót. A vállalat dolgozói ez év végéig 5-6 millió forint értékű munkával teljesítik túl idej tervüket.

Korszerűsítik az autóközlekedést

Szombaton Tapolczai Kálmán, az Autóközlekedési Tröszt vezérigazgatója sajtótájékoztatót tartott. Bejelentette az idei év eredményeit összegezve: 680 új autóbust kapott az autóközlekedés, ebből 357-et a kiselvezetett kocsik pótlására állított be. Az idén 85 közlekedést kapcsoltak be a hálózatba, a járatok száma 1700-al növekedett. Jelenleg az országban — Budapest kivül — 364 csuklós autóbust szállítja az utasokat, öt új nemzetközi vonalon közlekednek rendszeresen magyar autóbustok.

Jövőre a tervek szerint hatszáz új kocsit kapnak, ebből 250 jut új járatokra, illetve a meglévők sűrítésére. Tovább szélesedik a nemzetközi hálózat. Újabb 39 község kap autóbustközlekedési lehetőséget, így minden olyan helységbe eljutnak a Volán-autóbustok, ahová megfelelő út vezet.

Százharminc községhez azonban még a jövőben kell autóbustközlekedésre alkalmas utakat építeni.

1968-ban 23 Volán utazási, szállítmányozási irodát hívtak életre, számuk 1969-ben negyvenegyre emelkedik. A szolgáltatások körét bővítik, például a Balaton, a Velenicei-tó mellett, a Duna-kanyarban építetők részére építőanyagot szereznek be és azt a helyszínrre szállítják. Budapesten és több Pest megyei helységbe (Szentendre, Aszód, Gödöllő stb.) az idén megjelentek a Volán tefutaxik. Az új szolgáltatás szeptember 15-én ötven kocsival kezdődött és ma már 170 kocsit vesz részt benne, mégpedig sikerrel. Tapolczai Kálmán ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy emellett a FÓTEFU-FÓSPED is tökéletesen ki tudja használni a rendelkezésére álló kocsiparkot.

Intranszmas ülés

December 18-tól 20-ig Szófiában megtartották az Intranszmas magyar-bolgár társaság igazgató-tanácsának ülését, amelyen kidolgozták és jóváhagyták azokat az elveket, amelyeknek megfelelően a tervező munkát leegyszerűsítik a két ország új gazdasági rendszerének szellemében.

A tárgyaló felek eszmecsere folytatták a közös műszaki tevékenység elmélyítéséről, a közös instrukciók, a szabványosítás és a gyártásszakosítás kérdéseiről, valamint az árucsereforgalom növeléséről.

Az igazgató-tanács határozatot hozott a soronkövetkező ülés napirendjéről.

Az ülésen megállapították, hogy az Intranszmas tevékenysége gyors ütemben fejlődik.

Az ülésről készült jegyzőkönyvet György Gyula kohó- és gépipari miniszterhelyettes, az Intranszmas igazgató-tanácsának elnöke, valamint Jordan Tenov gépipari miniszterhelyettes, az Intranszmas igazgató-tanácsának elnökhelyettese írta alá. (MTI)

Az első téglá

Megkezdtek a tanácsnál a város negyedik ötéves tervének kimunkálását. A különböző szakigazgatási osztályok először tanulmányterveket készítettek s azután — elküldték a Hazafias Népfront Szeged városi bizottságának. A tervkészítés folyamatában ez a korábbi szokásoktól eltér, újdonság. Felismerte a tanács, hogy a népfront sok közügyekben járatos, a dolgokat kívülről és belülről egyaránt jól látó szakembert tud mozgósítani. Már pedig több szem többet lát: minél többen olvassák el ezeket a tanulmányokat, ismerkednek meg az elképzelésekkel, s egészsítki ki őket, mondanak véleményt róluk, annál alaposabb lehet azután a kidolgozott terv.

Hét szakterület: az építés, az oktatás, a közlekedés és közmű, az ipar, az egészségügy, a mezőgazdaság és a kereskedelem tanulmányterveit vitatták meg a népfrontban. Ezeket az előzetes tanulmányokon valóban lehetett is vitaköznöni, sem koncepciójuk, sem színvonaluk nem volt még egyenletes. Az anyagok első sorban az eddig elért eredményekkel, a második és a harmadik ötéves terv végrehajtá-

sával foglalkoztak, s természetesen a hibákat, a még elvégzetlen tennivalókat sem nallgatták el. Az elemzés, a helyzet alapos feltárása az első téglá a következő ötéves terv épületében, s ezért érdemes, sőt szükséges alaposan foglalkozni vele.

A népfront által felkért személyek — akik ezeket a tanulmányokat kézhez kapták, majd közös megbeszélésen alaposan meg is tárgyalták — igen sok hasznos tapasztalatot, ötletet, javaslatot hoztak egybe. Sokan még írásba is foglalták észrevételeiket, melyeket azután a népfront eljuttatott a tanács illetékeseihez.

Bizva abban, hogy ez a kezdeményezés a mostani esetenél nem áll meg, s máskor, sőt még sokszor hívja segítségül a városi tanács a népfrontban dolgozó aktivistákat, feltétlenül meg kell jegyezni, hogy ha több időt adtak volna az anyagok tanulmányozására, minden bizonylan még mélyebb, még hasznosabb ötletcsokor jutott volna a szakigazgatási szervek birtokába. A módszeren tehát még lehet és érdemes is javítani. F. K.

Egy tsz-paraszt a tápéi rétről

Kint a tápéi réten találtam Gál Sándorra ahol lakik, de nem a lebbi tanyájában, hanem a majorban. Egy korán kivénhedt kukoricagörét bontott széjjel éppen néhányadmagával. Bontják majd a többi szertást is, mert útjába kerültek az építkezések. Készül a Tiszatáj Tsz immár harmadik 300-as tehénészeti tenyésztételepe. Később elkísértük egymást a kis majori melegezőbe, mert itt a romok között a hideg, párás, nyálkás idő mégsem alkalmas a beszélgetésre.

Odabent letette a kucsmáját, nehéz télikabátját, s csak azután rajzolódott ki szálas termete, megtermett, enyhén szögletes koponyája. Az ismerkedéssel járó feszültség nehezen oldódott közöttünk. Először ifjúságaról beszélte. Korán, gyermekfejjel kezdte a cselédkedést az apátfalvi Blaskovics-uralomban, míg nem bebhívták a Horthy-hadseregbe. 1948 nyarán ért haza. Megörült, mert míg odavolt, 1200 negyeszőgőnyit összesen apai örökségét három holddal megoldotta az új hatalom. Elkezdte a gazdálkodást, aztán megmósult. Belépett a Nemzeti Parasztpártba, majd pedig az MDP-nek lett a tagja. Azt gondolta, soha többé nem kell már angyalbörbe bújni, csak a család-nak, a földnek élhet. 1950-ben azután megint jöttek érte. Nem parancsolták, csak hívták tartalékos honvédtiszt iskolára.

Az 1956-os események mélyesen megrendítették hitében, s a kommunista párt újraszervezése idején nem kérte átigazolását az újjászervezett pártba. Csak évekké később, már a termelőszövetkezetben jelentkezett ismét tagjelöltnek. Erzsike ekkor már KISZ-alapszervezeti titkár volt, az Aranykalász Tsz-ben, ahová az egész család belépett. Tag lett Sanyi is, úgy döntött a családi tanács, hogy termelőszövetkezeti gazda lesz a legkisebb fiú is.

— A mi tsz-ünk az Aranykalász, itt kint a tápéi réten fura kis alakulat volt. Bennünket nem sokat látogattak a járásból, megyéből, mert a Lebőre csak szarab időben lehet kijutni. Ősztől tavaszig a sűrű iszapos sár itt az úr. Bár néhány használható utat építettek már az olajosok. Amát termeltünk, azt jobbra szét is osztottuk mind. Ha csak a személyes egyéni ér-

deket nézzük, akkor jó helyzet volt ez. Mégis magunk vetettünk véget a saját pünkösdi királyságunknak. Egyszerűsítésbe mentünk a Tiszatáj Tsz-szel. Azóta megállás nélkül építkezünk. Van már egy igazán gazdag nagyüzemünk, lehet pénz is kerresni.

— Vajon teljesült-e mostanára vágya, élete, célja?

— Hogy is mondjam? Azt hiszem, teljesülni fog. Az egész család egy kalapba dolgozik. Erzsike ugyan már nincs itthon, lányorsos volt az övé is, elvitték. A legények a zsebpénzt tőlem kézből kapják, amit keresnek, azzal fillérre leszámolnak. Egy bábra száz forint az, ami jár, ha kedvem tartja, magam is velük megyek. Beosztással, takarékosan élünk, csak így lesz abból valami, amit akarunk. Mert akarunk egy házat, kétszobásat a községgel, amelyikben lesz vilány is, fürdőszoba is, s idővel televízió is. Kiszámítottam, legalább 80 ezer forint kell ahhoz, hogy egyáltalán elinduljunk, talán egy vagy két év múlva meglesz.

Ma még petróleumlámpa világít a lebbi tanyában, s egy tranzistoros rádió, hozzá el ide a nagyvilág eseményeit. Azt még nem tudja, hogy az öreg tanyát lebontja-e majd, vagy meghagyja valamédig. Háztáji állattartás tekintetében mindenesetre jobb, mint a falu. Azt híhetnének ezek után, hogy Gál Sándor — akit Möricz Zsigmond után nevezhet-

lés elé. A majorban sokszor kezdődik ezzel a nap: munkakönyvesek, sipirc haza, kell a munka a tagoknak is. Pedig az ő fia dolgozni szeretne.

A lebbi majorban még egy egérlyuknyi bolt sincs, ahol az ember egy doboz Kosuthot vehetne magának. Pedig néha talán még egy fél deci pálinkát is meginna a hosszú munkanap után. Tizenhárom kilométeres sugarú körben nincs semmilyen bolt, csak 200 tanya, 600 lakóval és két nagy majossal. Kellene ide már tévé is. Vátsárolt is egyet a tsz-vezetőség, de mint mondják, az egyik vezetőségi tag a lakásán tartja. Kérték, követelték is már, legyen egy icipici művelődési ház is. Társadalmi munkában is megcsinálnák, csak szakember meg anyag kellene. A válassz mindig ugyanaz: nincs, nem lehet, nem érünk rá.

Ezeket már nemcsak Gál Sándor mondta el, hanem mindazok, akik közben behozták fázós kezüket megmelegíteni a major egyetlen kis kályhájához. A munkára — pedig az állattenyésztők hajnali fél 3-kor indulnak, s este 8-10-re vannak otthon — senki sem panaszkodott. Egy valaki pendítette meg; kellene már a két műszak. A fizetésre sem. Csak mint mondták, az emberség, a jó szó és a megértés kevés. Csepri József

A vizek tisztaságának védelme

Jobb előbb beruházni,
mint később sokat fizetni

Vizeink tisztaságának védelmében hazánk élénjáró szerepet tölt be Európában. Nem akarjuk a Dunát, a Tiszát és mellékfolyóit az Elba és a Szajna sorsára juttatni. Ismeretes, hogy a franciák és a németek e két fontos „országútján” hajózni ugyan lehet, növényi és állati organizmust azonban aligha találni már e vizekben. A nyugat-európai országokban a vegyipar a vizek „halálával” jött létre, s az úgynevezett kemény detergens anyagok, a klórozott szénhidrogén, a védő- és mosószerek bekerülése a folyókba csak még tovább fokozta a vizek elszennyeződését.

A nálunk érvényben levő vízvédelmi törvény megállít parancsol a vizek szennyezésének, Csongrád megyében és Szegeden, általában az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóság egész területén is nagyon komolyan veszik az illetékes hatóságok a vizek védelmét.

Új ipari létesítményeket már nem lehet anélkül megépíteni, hogy a kiviteli tervekben ne az első helyen szerepeljen a majd kikerülő szennyvíz tisztítása, elvezetése úgy, hogy ne szennyezhesse esetleg mérgezhesse a talajvizet, csatornákat, tavakat és folyóvizeket. E tekintetben, sajnos, korábbi mulasztásokat nem lehet jóvátenni egy-két év alatt Csongrád megyében sem. A közegészségügyet is szem előtt tartó vízvédelmi törvény megszületése előtt úgy építkeztek, hogy a vízre, az emberiségnek e nélkülözhetetlen élettelmére nem voltak tekintettel. Sok a behozni való, amely bizony esetenként súlyos pénzbe került Csongrád megyei üzemeknek, vállalatoknak.

A vizek szennyezése miatt kiszabható és progresszíven emelkedő pénzbírságok persze nem vesznek tekintetbe magyarzatokat. Ez helyes is, a közérdek így kívánja. Kémiai és bakteriológiai vizsgálatok alapján bizonyítható, hogy szennyeződik évről évre az úgynevezett sámsoni fűcsatorna, a hódói kistisza-ág, a Röszeke alatti négy holtág, a nagyfai Holt-Tisza és olyan összekötő csatornák is, amelyeknek vízei közvetve, közvetlenül találkoznak a Tiszával vagy mellékfolyóival. Az is bizonyítható — hangzott el a Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság legutóbbi, a vízvédelmi problémákkal foglalkozó tanácskozásán —, hogy egy-egy üzemből, vállalatnál megváltoznak a technológiai eljárások ahhoz mértén, ahogyan annak idején meghatározták az elhasznált vizek tisztításának, derítésének, elvezetésének módját, berendezését. Következésképpen figyelemmel kell kísérni a technológiai változásokat, s az új helyzetnek megfelelően követeljük

meg a szennyvíztisztítással kapcsolatos újabb módszereket is.

Minden esztendőben egyre magasabb a vízszennyezés miatt kirott bírság összege. Az idén az év végével bezárólag várhatóan kétfélmillió forint körül lesz. Tavaly és tavalyelőtt még jóval kevesebb volt. A progresszívtást is alapul véve azonban egy-egy szennyvizet kibocsátó üzem esetében viszonylag nem olyan nagy a bírság, hogy azt minden megerőltetés nélkül ne tudnák kifizetni. Olyan jelenséggel is lehet találkozni, hogy az évről-évre „esedékes” bírság még mindig kevesebb, mintha annak sokszorosát fordítanák szennyvíztisztító berendezésre. Ez a felfogás aligha érvényesül a jövőben. A Szegeden tartott legutóbbi tanácskozáson éppen az Országos Vízügyi Hivatal képviselője hangsúlyozta, hogy a közeli jövőben olyan magasra emelik a vizek szennyezettségéért kiroható bírságot, hogy az másfélzere lesz annak az összegnek, amelyet szennyvíztisztító berendezésre fordíthatnának. Megfontolandó tehát időben beruházni a szükséges összeget tisztítóberendezésekre, mint kifizetni a „tandíj”-at. Egyébként az sem helyes gyakorlat jelenleg, hogy a víz szennyezéséért megbírságot üzem, intézmény igazgatósága a bírság elengedését vagy mérséklését kéri az illetékes első vagy másodfokú hatóságtól. Hivatkozhatnak arra, hogy főhatóságuk nem biztosította a szükséges összeget a létrehozásához. Ilyenkor önkéntelenül is addóik berendezését. Ilyen esetekben az illetékes üzem, intézmény főhatósága nem bírságható a mulasztásáért? L. F.

Oltási kísérlet az égő olajkútnál

Változatlan hevességgel ég az algyői 168-as olajkút, a mentőcsapatok megfeszített erővel dolgoznak a tűz megfékezésén. Tegnap olajbányászok, katonák, tűzoltók újabb rohamra indultak; a megváltozott szélirány miatt új utat kellett építeniük a poroltók számára. Délután több mint negyven vizsgárat és három vizágyú védelme alatt a mentők újabb alkateréseket távolítottak el a tűz környezetéből. Ekkor több mint száz ember nyomult be a védőgát mögé, s sikerült onnan olyan tárgyakat kiszállítani, amelyek később öngyulladás okozhattak volna. A torony munkaalványa azonban a helyén maradt ezt ma igyekeznek kivontatni.

A kitörés elfojtásában résztvevő egységek vezetői délután megtárgyalták tapasztalataikat, új tervek készítették. A megbeszélésen megjelent, majd a mentési munkálatakat meglátogatta Lőrincz Imre nehézipari miniszterhelyettes is, akit a mentési bizottság tagjai tájékoztattak az eseményekről. A többi között elmondották, hogy a mentésben résztvevők biztonságáról messzeemenően gondoskodtak. A közeli termelőszövetkezet is zavartalanul dolgozhat, állatait, vagyontárgyait nem kellett eltávolítani.

Ma a mentés változatlan erővel tovább folytatódik. Dél előtt újabb oltási kísérletekre kerül sor.

VASÁRNAP,
1968. DECEMBER 22.

DEL-MAGYARORSZAG 3